

Arjessa mukana

HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN ASUKASLEHTI | JULKINEN TIEDOTE | 3 / 2022

*Lapsiystävällinen
Hämeenlinna 10 vuotta*

s. 3

*Valoilmiö kutsuu
valon äärelle*

s. 10

*Influenssarokotukset
käynnistyvät*

s. 19

Sisällys

Vinkkejä arjen energiansäästöön.....	2
Lapsiystävällinen Hämeenlinna 10 vuotta.....	3
Neuvola on turvasatama.....	4
Oikeus savuttomaan elinympäristöön.....	5
Hyvinvointialue aloittaa tiukalla talouskuurilla.....	6
Ketterämpää työllisyydenhoitoa.....	8
Kymmenet löytäneet Walk in -terapian.....	9
Valoilmiö kutsuu valon äärelle.....	10
Hämeenlinnalaisvauvat saavat vauvapaketin.....	13
Kesäkadulle oli tilaus.....	14
Kohti kestäväää Aulankoa.....	15
Kesä toi liki miljoona kävijää.....	16
Hämeenlinnan metsät ovat monikäyttömetsiä.....	16
Kompostointi on ympäristöteko.....	17
Viiden tähden pääkirjasto.....	18
Influenssarokotukset käynnistyvät.....	19
Tärkeimmät puhelinnumerot.....	20

**ARJESSA MUKANA ON HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN JULKAISEMA ASUKASLEHTI, JOKA ILMES-
TYY VUOSITTAIN 3 KERTAA**

JULKAISIJA
Hämeenlinnan kaupunki
PL 84, 13101 Hämeenlinna
Puh. 03 621 2385
viestinta@hameenlinna.fi

VASTAAVA TOIMITTAJA
Tiina Vahtokari

TAITTO
Miika Kangasniemi

PAINOPAIKKA
Forssan Kirjapaino Oy

PAINO
43 000

E-JULKAISU
www.hameenlinna.fi/
asukaslehti

KANNEN KUVA
Miika Kangasniemi

ISSN-L 1796-2501
ISSN 1796-2501 (painettu)
ISSN 2323-4512 (verkkojulkaisu)

Arjessa mukana
–asukaslehden
päästöt on kompen-
soitu täysimääräisesti
VCS-sertifioitulla
(verra.org) metsien-
suojeluhankkeella.

VINKKEJÄ ARJEN ENERGIANSÄÄSTÖÖN

Energian ja sähkön säästämällä on vaikutuksia niin ympäristön, kuin yleisen huoltovarmuudenkin kan-
nalta. Alla muutamia yksinkertaisia vinkkejä, joilla jokainen voi ryhtyä säästämään energiaa omassa arjes-
saan.

- Laske huonelämpötiloja
- Vaihda valaistus LED:iin
- Lyhennä suihkuaikaa
- Vältä tuuletusta/tarvittaessa tuu-
leta tehokkaasti
- Kiinnitä huomiota ajoittamiseen/
tasaa sähkönkäyttöä. Keskitä säh-
könkulutuksen käyttö arkisin yö-
aikaan sekä klo 10-16 välille jos
mahdollista.

LAPSI- YSTÄVÄLLINEN HÄMEENLINNA 10 VUOTTA

Teksti Sirpa Silmäri
Kuva Miika Kangasniemi

Kymmenessä vuodessa lapsiystävällisyy-
destä on Hämeenlinnassa tullut jo paljon
muuta kuin vain juhlapuheita.
– On opittu huomioimaan lapset ja perheet
päättöksenteossa, ajattelemaan toisin ja ym-
märtämään, että vanhoja asioita voidaan
tehdä uudella tavalla ilman, että tarvittai-
siin aina lisää rahaa. Lapsiystävällisyydes-
tä on tullut kaupungin strategian vahva ki-
vijalka, toteaa muutosta läheltä seurannut
strategiajohtaja **Markku Rimpelä**.
Kaupungin lapsimyönteinen asenne on
vuosien mittaan juurtunut niin virkamies-
kunnassa kuin päättäjissään syvälle ja tul-
lut itsestään selväksi myös osallisuuskoo-
rdinaattori **Veera Antikaisen** mielestä.
– Se helpottaa asioiden eteenpäin vientiä.

KIUSAAMISEEN JA SYRJINTÄÄN PUUTUTAAN

Hämeenlinna sai Unicefin Lapsiystävälli-
nen kaupunki -tunnustuksen ensi kertaa
vuonna 2013. Sitten se on uusittu kol-
me kertaa. Viimeksi viime joulukuussa seu-
raavaksi nelivuotiskaudeksi. Tunnustuksen
taustana on kaikkiaan noin 70 eri kriteeriä
aina lasten ja nuorten osallistamisesta yh-
denvertaisuuteen ja lapsen edusta oikeu-
teen kehittyä.
– Kriteereitä ei ole heti pakko täyttää, vaan
ensin arvioidaan, millä tasolla niissä ol-
laan ja sen pohjalta laaditaan tavoitteet ja
toimenpiteet, joilla kriteereihin päästään,

taustoittaa Antikainen.
Viime keväänä kaupun-
ki kartoitti lasten oikeuk-
sien nykytilan kaupungis-
sa. Lapset ja nuoret kiittivät
Hämeenlinnaa turvallisek-
si paikaksi kasvaa ja har-
rastaa monipuolisesti.
– Vaikuttamismahdollisuuksia he toivoivat
vielä lisää. Kiusaamisesta ja syrjinnästä tuli
palautetta, samoin siitä, ettei lapsia ja nuo-
ria huomioida hyvin julkisissa tiloissa, An-
tikainen luettelee tuloksia.

LAPSET JA NUORET OVAT KAIKKIEH YHTEINEN ASIA

Markku Rimpelästä lasten kanssa toimimi-
nen on rikasta.
– Hämeenlinnassa yhteistyöhön on vahva
tahto ja ymmärrys ja se on voimistunut. Su-
rullista sen sijaan on, että esimerkiksi val-
tionhallinnossa moni muu asia ohittaa las-
ten asiat, on Rimpelä pannut merkille.
Hyvä esimerkki tästä on kansallisen lap-
si-strategian huomioiminen budjetissa vas-
ta muistuttelujen jälkeen.
Rimpelä korostaa myös, ettei lasten ja nuor-
ten huomioiminen päätöksiä tehtäessä ole
vain virkahenkilöiden ja poliittisten päättä-
jien kontolla.
– Tämä on kaikkien toimijoiden, niin yk-
sittäisten ihmisten kuin yritysten ja yhdis-
tystenkin, yhteinen asia. Kaupunki olemme
me kaikki yhdessä.
Veera Antikainen tietää Hämeenlinnan on-
nistuneen lapsimyönteisyydessään moneen

Hämeenlinnassa useammankin leikkikentän
suunnittelussa ovat niitä käyttävät lapset päässeet
esittämään toiveensa lopputulokseen.

muuhun kaupunkiin verrattuna hyvin.
– Hämeenlinnalla on tässä suhteessa hyvä
maine ja meidän malliamme kysellään pal-
jon muualta. Työ edellyttää kuitenkin pit-
käjänteisyyttä ja lapsiasian jatkuvaa esillä
pitämistä sekä lukuisia toistoja.

LAPSEN OIKEUKSIEN VIIKKO 14.-20.11.2022 - LAPSELLA OIKEUS TURVALLISUUTEEN

Lapsen oikeuksien viikko on täynnä lapsil-
le ja perheille suunnattua ohjelmaa: tapah-
tumia, työpajoja, kilpailuja. Viikon aikana
lapsen oikeuksia ja turvallisuusteemaa kä-
sitellään myös varhaiskasvatuksessa, kou-
luissa, iltapäiväkerhoissa sekä harrastus-
ryhmissä.

Viikon järjestävät Hämeen lastenliitto, Hä-
meenlinnan kaupunki, Hämeenlinnan seu-
dun 4H yhdistys, Hämeen Setlementin
Mama's Cafe, Hämeenlinna-Vanaja Seu-
rakunta, Kino Tavast ry, Lasten liikunnan
tuki ry, Sibeliusopisto sekä UNICEF Hä-
meenlinnan vapaaehtoisryhmä.

Viikon ohjelma löytyy kokonaisuudessaan
osoitteesta **hameenlinna.fi/lapsenoike-
uksienviikko**

Savijoet ovat tyytyväisiä Ojoisten neuvolasta saamaansa lämpimään kokemukseen sekä monipuoliseen ja nopeaan palveluun.

Teksti ja kuva Sirpa Silmäri

Parivuotinen **Oiva** on tullut vauvasiskon kanssa neuvolakäynnille Ojoiisiin ja kiirehtii penkomaan aarteita terveydenhoitaja **Paula Paavolan** työhuoneen lelulaatikosta.

Vanhemmat **Juulia** ja **Alexi Savijoki** istahtavat alas ja huokaisevat.

– Neuvola on meidän turvasatamamme. Tämä on perinteinen ja kodinomainen paikka, mistä saa äidillistä ohjausta, luonnehtii Juulia.

Myös Aleksille neuvola on tukiverkko.

– Kun lyhyessä ajassa tapahtuu paljon uusia asioita, sellaisia, joihin ei ole osannut ennalta varautua, voi täältä matalalla kynnyksellä kysyä neuvoja.

– Ja kysyä voi montaa kautta: on sähköposti, pikaviestipalvelu chatti ja puhelin, jos ei käymään pääse. Jokin väylä on aina löytynyt nopeastikin, kiittelee Juulia.

Hänellä oli Oivan kanssa alussa haasteita imetyksessä.

– Silloin saatiin apua ja tukea ihan kotiin. Meitä ei jätetty oman onnen nojaan asian

Neuvolatoiminta Suomessa 100 vuotta

”NEUVOLA ON TURVASATAMA”

kanssa. Sovittiin aina seuraava käynti tai soittoaika, ja homma hoidettiin loppuun saakka.

Neuvolasta saatu asiakaspalvelu on ollut kokonaisvaltaista.

– Täällä pidetään huolta koko perheestä, kuvaa Aleks.

ISÄNEUVOLALLE OLISI TILAUSTA

Molemmat Savijoen pienokaiset ovat korona-ajan lapsia.

– Sosiaalisia kontakteja on tänä aikana kaihattu lisää, kun perhevalmennukset ja ryhmätapaamiset jäivät väliin. Ehdottomasti tilanteen salliessa niihin palattaisiin, jotta voitaisiin tavata muitakin samassa elämäntilanteessa olevia perheitä, sanoo Juulia. Etenkin isien hän toivoisi tapaavan toisiaan.

– Me äidit löytäydymme yhteen ja verkotumme, mutta mietin isäkumppaneita ja heidän vertaiskokemuksiaan. Aleksin kaveristakaan ei kovin monella ole vielä lapsia. Paula Paavolasta isät osallistuvat kiitettävästi neuvolakäynneille, joko koko perheen tai vain lasten kanssa. Terveystarkastuksia neuvolassa tehdään odottajalle raskausaikana keskimäärin kymmenen.

– Yhtä lailla olisi hyvä tarkistaa myös toisen vanhemman terveys ja kunto. Vajetta saat-
taa olla liikunnassa tai pulmia painonhallinnassa, miettii Paavola.

NEUVOLAT OSAKSI PERHEKESKUSTA

– Pienokaista odottavan perheen toisen vanhemman neuvolakäynnit ovat selvästi meidän kehittämiskohteita ja -haasteita,

kun suunnittelemme yhtenäistä neuvolatoimintaa hyvinvointialueella, toteaa palvelupäällikkö **Heli Haapala**.

Neuvoloista tulee hyvinvointialueessa osa perhekeskusta ja lapsiperhepalveluita.

– Palveluja kehitetään koko ajan asiakkaiden tarpeiden mukaan. Sukupolvet ovat vaihtuneet ja perhemuodot moninaistuneet. Perheiden toiveet ovat muuttuneet siinä mukana. Ryhmävastaanottoihin ja sähköisiin palveluihin satsataan yhdessä kumppaneittemme kanssa.

MONIAMMATILLISTA PALVELUA OMAKOHTAISESTI

Neurolatyö on moniammatillista. Terveystarkastaja-lääkäri -työparin lisäksi mukana yhteistyöketoissa ovat ammattilaiset psykososiaalisista palveluista ja henkisestä hyvinvoinnista sekä sairaalasta.

– Jonkin perheen kohdalla verenpainemittari on sivuseikka ja mielen hyvinvointi sekä sosiaalipuoli vaakakupissa painavampia. Tiettyt ohjeistukset toiminnalle toki on, mutta niistä sorvataan kullekin perheelle omanlainen palvelukokonaisuus ja varmistetaan, ettei kukaan putoa turvaverkkojen väliin, tähdentää Paula Paavola. Tietoa täytyy silloin olla ratkaisujen pohjalta paljon.

– Emme utele, mutta tarkistamme arkojakin asioita ja seulomme.

Paula Paavola ohjaa oman työnsä ohessa terveydenhoitajaopiskelijoita ja mentoroi nuoria kollegoitaan.

– Samalla päivitän heiltä alan uusimmat opit.

www.hameenlinna.fi/neuvola

OIKEUS SAVUTTOMAAN ELINYMPÄRISTÖÖN

Teksti Sirpa Silmäri

Kuva Miika Kangasniemi

Apulaisylilääkäri **Anu Mähösen** mieleen piirtynyt tapaus on neuvolavastaanotolta, jossa tupakoimattoman odottavan äidin häkämittäus hälytti punaista.

– Äiti oli tullut vastaanotolle autolla miehensä kanssa, joka oli vetäissyt savukkeen ulkona ennen liikkeelle lähtöä. Kymmenen minuuttia samassa autossa sai häkämittarin reagoimaan sikiölle haitalliset arvot.

TUPAKOINTI EI OLE YKSITYISASIA

Esimerkeillään Anu Mähönen tähdentää, ettei tupakointi ole koskaan yksityisasia. Se vaikuttaa aina myös kanssaeläjiin, olivatpa he ihmisiä tai lemmikkejä.

– Ihmiset luulevat, että he eivät altista muita, jos he eivät tupakoi toisten seurassa. Se ei pidä paikkaansa. Tupakoinnin jälkeen elimistö poistaa tupakka-aineita vielä noin kahden tunnin ajan. Osa niistä poistuu keuhkojen kautta ilmaan.

Jos vanhemmat pystyvät lopettamaan tupakoinnin raskauden aikana, voivat he vähentää lapsensa riskiä sairastua psyykkisiin sairauksiin, aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriöihin, oppimisvaikeuksiin, astmaan, ylipainoon sekä sydän- ja verisuonisairauksiin.

PUSUKIN MAISTUU PAREMMALLE

Koordinaattori **Paula Meskanen** A-klinikan Ehkäisevästä päihdetyöstä korostaa asenneilmapiiriin muuttamisen tärkeyttä.

– Tupakoinnin vähentäminen kannattaa aina ja siihen pitää rohkaista. Kehu ja kiitä siis lasta, kun hän pysyy erossa tupakasta. Meskanen tietää, että savuttomuuteen nuoria motivoi tupakoinnin haitalliset vaikutukset

ihon kimmoisuuteen ja fyysiseen kuntoon. Myöhemmin erektiokykyyn sekä hedelmällisyyteen.

– Pusukin maistuu savuttomana paremmalle.

Terveysseikkojen lisäksi Meskanen kehoittaa kannustamaan savuttomuuteen taloudellisella porkkanalla. Noin kymmenen euron tupakka-aski päivässä tarkoittaa 300 euroa kuukaudessa ja 3 650 euroa vuodessa.

PARVEKETUPAKOINTI EI OLE PERUSOIKEUS

Terveystarkastaja **Pirjo Suominen** muistuttaa puolestaan, että yhteisön oikeus savuttomuuteen menee yksilön tupakointioikeuden edelle. Tupakointi parvekkeella ei ole perusoikeus. Jo tupakkalain perusteella tupakointi on kielletty taloyhtiöiden yhteisissä tiloissa ja ilmanottoaukkojen lähettyvillä ulko-ovien edessä.

– Yksittäiseltä parvekkeelta tulevasta häi-

ritsevistä tupakansavusta voidaan antaa terveydensuojelulain perusteella tupakointikielto parvekkeelle, joka voi koskea myös asuntoihin kuuluvia terasseja ja sisäpihoja. Taloyhtiö voi itse kieltää tupakoinnin yleisillä alueillaan, kuten leikki- ja parkkipaikoilla.

Tupakkalain muutoksen jälkeen Suomen pöydällä on viiden vuoden sisällä käsiteltyssä nyt kymmenes parveketupakointikielto Hämeenlinnassa.

– Yhdeksästä edellisestä on kieltopäätös voimassa. Tässä viimeisimmässä on kuuleminen meneillään.

Myös yleisistä uimarannoista on tupakkalain muutoksessa tullut savuttomia.

– Kielto kyltit saadaan Hämeenlinnassa seitsemälle rannalle ensi kesäksi, lupaa Suominen.

Oma olo - Tupakoinnin lopettamisen valmennusohjelma www.omaolo.fi/palvelut/valmennukset/tupakka4

Yleisillä uimarannoilla on nyt tupakointi kielletty. Kuva Hämeenlinnan uimahallin rannasta.

HYVINVOINTIALUE OMA HÄME ALOITTAU TIUKALLA TALOUSKURILLA

Tärkeintä on häiriötön siirtymä

Teksti Sirpa Silmäri
Kuva Miika Kangasniemi

Hyvinvointialueen valmisteluakataulu on Kanta-Hämeessä ollut kireä ja vuoden vaihtuessa vain pakolliset asiat ovat valmiina. Vuosi 2023 on vielä siirtymäkautta. Sen ajan asiakkaat tavoittavat tutut ammatillaiset entisistä toimipisteistä ja entisillä yhteystiedoilla entisistä kanavista: hämeen-

linnaisten osalta tiedot löytyvät edelleen osoitteesta www.hameenlinna.fi. Kaupunki huolehtii myös hyvinvointialueen puhelunvälityksestä siirtymäkauden ajan, puhelinnumerot säilyvät entisellään siirtymäkauden ajan.

MIKÄ KAIKKI MUUTTUU HETI? MIKÄ VASTA MYÖHEMMIN?

1.1.2023 alkaen vastuu sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden järjestämisestä Kan-

ta-Hämeessä siirtyy maakunnan 11 kunnalta hyvinvointialueelle.

Hyvinvointialueelle siirtyvät perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, sosiaalihoito, hammashoito, mielenterveys- ja päihdepalvelut, vammaispalvelut ja ikäntyneiden asumispalvelut ja Kanta-Hämeen pelastuslaitos. 6 500 sosiaali-, terveys- ja pelastusalan ammattilaista siirtyy hyvinvointialueen työntekijäksi. Työntekijöillä

vaihtuu palkanmaksaja, mutta itse työ säilyy suurimmalla osalla entisellään.

Tammikuussa 2023 asukkaat saavat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluja samoista tutuista palvelupisteistä, samoilta tutuilta ammattilaisilta kuin ennenkin. Myös puhelinnumerot palveluihin säilyvät ennallaan. Palveluverkkoa ja palvelupisteitä tarkastellaan myöhemmin hyvinvointialueen strategiatyön yhteydessä.

MITEN SIIRTYVÄN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ JAKAUTUU ERI TOIMIALOJEN KESKEN?

Suurin osa hyvinvointialueen palvelukseen siirtyvistä noin 6 500 työntekijöistä tulee Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiristä, Hämeenlinnan kaupungilta ja Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymästä.

Terveystenhuollon työntekijöitä on noin 40 prosenttia, ikäihmisten palveluiden työntekijöitä noin 26 prosenttia. Pelastuslaitoksen palveluissa on noin 6 prosenttia, perhe-, sosiaali- ja vammaispalveluissa 17 prosenttia ja konsernipalveluissa 11 prosenttia siirtävästä henkilöstöstä.

Tehtävittäin tarkasteltuna hoitotehtävissä on noin 59 prosenttia koko siirtävästä henkilöstöstä. Vakituksessa työ-/virkasuhteessa siirtävästä henkilöstöstä on 83 prosenttia.

RIITTÄÄKÖ KANTA-HÄMEELLE JYVITETTY 800 MILJOONAN EURON VUOSIBUDJETTI YLLÄPITÄMÄÄN KAIKKI NYKYISET PALVELUT?

Hyvinvointialueen vuosibudjetti on noin 800 miljoonaa euroa, josta noin 700 miljoonaa on valtion rahoitusosuutta ja noin 100 miljoonaa kerätään maksu- ja myyntituottoina.

Toiminnallisesti ja taloudellisesti Kanta-Häme on vielä hieman timantti eli toimintaa on mahdollista kehittää. Kehittäminen ei tarkoita aina leikkaamista tai

vähentämistä, vaan asioiden tekemistä uudella tavalla ja paremmin.

Toiminnan kehittäminen ei käynnisty heti, vaan alussa tarvitaan aikaa häiriöttömän siirtymisen varmistamiseen. Toiminnan uudistaminen pääsee liikkeelle strategia-prosessin myötä.

Hyvinvointialueiden taloudellinen asema tulee olemaan haastava, kun inflaatio on myötä toiminnan kustannukset nousevat nopeasti. Talouskurin on oltava tiukka.

MITÄ HYVÄÄ KANTAHÄMÄLÄISILLÄ ON UUDISTUKSESTA LUPA ODOTTAA?

Sote-uudistuksen tavoitteena on asiakkaan näkökulmasta saatavuuden parantuminen sekä yhdenmukaisten palveluiden ja jatkuvuuden parantaminen. Lisäksi tavoitellaan palveluiden laadun parantumista ja vaikutavuutta.

*Oma Häme on mukana
Seniorimessuilla 5.–6.11.
ja Joulumarkkinoilla
10.–11.12.2022.*

Arjen palveluissa tämä tarkoittaa sitä, että asiakas saa paremmin palvelut yhdellä yhteydenotolla, työntekijä ei vaihdu niin usein ja asiakkaan kokemusta saamastaan palvelusta käytetään kehittämisen pohjana.

VOIVATKO ASUKKAAT JA ASIAKKAAT LUOTTAA PALVELUIDEN JA TOIMINTOJEN KATKEAMATTOMAAN TOIMIVUUTEEN?

Hyvinvointialueen valmistelun päämääränä on ollut alusta saakka turvata palveluiden jatkuvuus ja häiriötön siirtymä sekä henkilöstölle että asiakkaille. Muutoksia ei

tehdä kertarysäyksellä, vaan vaiheittain. Kriittisten asioiden sujumiseen on kiinnitetty paljon huomiota ja lisäksi on tehty varautumissuunnitelmia siltä varalta, ettei kaikki sujukaan odotetusti.

Vuodenvaihteessa muuttuvat vain ne asiat, joiden on pakko muuttua. Asiakasmakset esimerkiksi yhtenäistetään, jotta hyvinvointialueen asiakkaat ovat yhdenvertaisessa asemassa. Asiakasmaksujen muutoksista tiedotetaan vielä erikseen myöhemmin.

MIKÄ ON KANTA-HÄMEEN HYVINVOINTIALUEEN NIMI?

Virallisesti hyvinvointialueen nimi on Kanta-Hämeen hyvinvointialue. Lisäksi on käytössä brändinimi Oma Häme, ja verkkopalvelu osoitteessa www.omahame.fi. Työntekijöiden sähköpostiosoitteet tulevat olemaan omahame.fi-loppuisia.

MISTÄ KANTAHÄMÄLÄISET LÖYTÄVÄT PALVELUITA KOSKEVAA TIETOA?

Palveluiden ja henkilökunnan nykyiset puhelinnumerot, myös puhelinvaihteiden numerot, säilyvät entisellään vuodenvaihteen jälkeen. Kuntien ja kuntayhtymien nykyiset verkkosivut säilyvät siirtymävaiheen ajan, pitkälle ensi vuoteen, jotta asukkaat varmasti löytävät tarvitsemansa tiedon. Hämeenlinnassa palvelut ja yhteystiedot löytyvät siis edelleen osoitteesta www.hameenlinna.fi.

Hyvinvointialueen verkkosivut toimivat osoitteessa www.omahame.fi. Kun omahame.fi -sivusto saadaan rakennettua valmiiksi ja se on tullut asukkaille tutuiksi, voidaan nykyisistä, kuntien sosiaali- ja terveyspalveluja koskevista sivuista luopua.

Vastaukset on koottu Kanta-Hämeen hyvinvointialueen valmistelijoilta. Koordinaattorina toimi Oma Hämeen viestintäpäällikkö Suvi Turunen.

KETTERÄMPÄÄ TYÖLLISYYDENHOITOA

**Teksti Ville Turkkinen,
Susanna Mattila**
Kuva Ville Turkkinen

Työllisyyden kuntakokeilussa työllistämisen vastuuta on siirretty TE-toimistolta eli valtiolta kunnille. Hämeenlinnassa kuntakokeilu on otettu tosissaan ja ideoita ja innovointia tehdään jatkuvasti. Työttömyysaste on edellisvuodesta pienentynyt, mutta työn ja työntekijöiden tarjonta eivät vielä täysin kohtaa – avoimien työpaikkojen määrä kasvaa nopeammin kuin ihmisiä työllistyy. Hämeenlinnassa nuorisotyöttömyys on koko maan keskiarvoa alempana ja vieläpä selvässä laskussa edellisvuoteen verrattuna.

Jyri Jatuli viihtyy hyvin raskaan kaluston kuljettajana.

MITÄ TARVITSET TYÖLLISTYÄKSESI?

Kysymys ”Mitä tarvitset juuri nyt, että voit työllistyä?” kiteyttää sen, mitä on kuntakokeilu Hämeenlinnassa. Tavoitteena on aina koota palveluista yhteensovitettu ja oikea-aikainen kokonaisuus, joka edistää

työllistymistä, tukee työkykyä ja mahdollistaa vahvuuksien kautta työurien rakentamisen. Joskus tarvitaan apua elämänhallintaan tai raha-asoiden hoitamiseen. Omavalmentajat ovat jokaisen asiakkaan rinnalla, tilannetta tarkastellaan kokonaisvaltaisesti ja etsitään ratkaisuja.

TYÖNHAUN STARTTI NUORTEN KOHTAAMISPAIKKANA

Ohjaamolla, Turuntie 4, pidetään joka viikko Työhaun startti -tapahtuma alle kolmekymppisille työttömille. Tapahtuma koostaa saman katon alle rekrytointiyrityksiä ja työnantajia, Linnan Kehityksen ja Ammattiopisto Tavastian edustajia, etsivän nuorisotyön asiantuntijoita, nuorten terveysneuvontapalvelut sekä tietysti Ohjaamolla toimivat kuntakokeilun omavalmentajat.

Työhaun startissa kartoitetaan nuoren osaaminen, valmiudet ja kyvyt sekä mietitään, mikä olisi luontevin seuraava askel eteenpäin.

TYÖKOKEILU VÄLIETAPPINA TYÖHÖN TAI KOULUTUKSEEN

Työkokeilu on mahdollisuus kokeilla erilaisia työelämän muotoja ja nimikkeiden takana olevia oikeita työtehtäviä. Kokeilun kautta on mahdollisuus näyttää työnantajalle motivaatio, sitoutuminen ja kiinnostus kyseiseen alaan.

Yhtenä työkokeilupaikkana Hämeenlinnassa on Kino Wanhakop Sibeliuksenkadulla. Työkokeilujaksot ovat kolmesta kuukaudesta puoleen vuoteen, jonka aikana alle 30-vuotias työkokeilija oppii työpaikan rytmiä ja vaatimuksia, mutta ilman kovia työpaikan paineita. Kinolla toimii ohjaajien lisäksi oma sosiaalityöntekijä ja samal-

la, kun päivät täyttyvät videokuvauksista, striimauksesta, äänenkäsittelystä ja audiolaitteiden ja esiintymislavojen asentamisesta, etsitään nuorelle seuraavaa askelta joko töihin tai opiskelemaan.

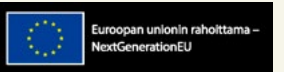
Hitsaushommista työttömäksi jääneelle **Jyri Jatulille** työkokeilu Kino Wanhakopilla toi arkeen tekemistä ja rytmiä. Työkokeilun aikana hän sai myös huikean mahdollisuuden osallistua lyhytelokuvan tekemiseen alan ammattilaisten kanssa. Keväällä 2022 nähtiinkin BioRexissä Päämääränpää-lyhytelokuvan ensi-ilta, jonka juoneen oli päässyt myös työttömäksi jäänyt hitsari. Työkokeilun päätyttyä Jyri haikautui kuljetusalan työvoimapolitiiseen koulutukseen, työllistyi jäteauton kuljettajaksi, ja kertoo nyt viihtyvänsä työssään hyvin.

YLI 55-VUOTIAIDEN TYÖLLISTÄMISESSÄ ON PALJON POTENTIAALIA

Evon Luonto Oy:n **Kaj Jarvisella** on kokemusta yli 55-vuotiaiden työllistämisestä. Usea Evon Luonto Oy:llä työllistämistuellla työskennelleistä on jäänyt palkkatukijakson jälkeen palkkalistoille. Yrityksellä on kunnossapito- ja kiinteistöhuollon töitä, risusavottaa, pihatöitä ja nikkarointia. Yli 55-vuotiailla on tarvittavia taitoja ja toimeen tarttuminen on luontaista. — Joillekin nuoremmille työllistettävillä taas on pitänyt toimia vähän kuin varaisinä ja opastaa työelämätaitojakin ihan perusteista alkaen. Yli 50-vuotiaissa meillä on monin tavoin suuri voimavara, mitä ei yhteiskunnassamme aina helposti ymmärretä. Osa-aikainenkin säännöllinen työ sopivassa porukassa pitää aktiivisena, Jarvisen pohtii.

www.hameenlinna.fi/tyollisyys

KYMMENET LÖYTÄNEET WALK IN -TERAPIAN

Teksti Sirpa Silmäri
Kuva Anu Isokokkila-Vähänen

Keväällä kaupungin ja Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan yhteistyönä alkanut Walk in -terapia on osoittanut tarpeellisuutensa ja jatkuu Ohjaamo Stagella läpi syksyn. Nuoret pääsevät vapaaehtoisten terapia-ammattilaisten kanssa maanantaisin, neljän tunnin ajan, hakemaan ratkaisuja elämänsä pieniin tai suuriin pulmiin. – Useat kymmenet nuoret ovat tähän mennessä hakeneet keskusteluapua, sanoo Ohjaamon koordinaattori **Anu Mattila**. Kesällä Walk in -terapian tarve korostui siksi, että nuorilla oli enemmän vapaa-aikaa samalla, kun koulujen tarjoama tuki ja monet muut palvelut olivat kiinni. Myös yksinäisyys korostui. – Kesällä usein myös päihteiden ja rahan käyttö tai yleisesti elämänhallinta saattavat repsahtaa.

KESKUSTELULLE ON TARVETTA

Syksyllä Walk in -terapian kysynnässä on ollut pieni suvantovaihe. Osaltaan siihen on vaikuttanut harrastusten ja muiden toimintojen alkaminen. Opiskelijoiden apuna on myös kouluterveydenhoito ja työssä käyvillä nuorilla aikuisilla työterveyshuolto. – Nuoren keskustelun tarve ei kuitenkaan ole hävinnyt mihinkään. Syksy tuo haasteita jaksamisessa ja pimeyskin saattaa masentaa. Monille myös joulun lähestyminen voi aiheuttaa ahdistusta, ennakoi Mattila. On hyvä, jos vanhemmat, isovanhemmat ja muut läheiset aikuiset ovat tietoisia Ohjaamolla tarjottavista palveluista ja osaavat ohjata nuoria sinne.

NUORTEN ÄÄNI KUULUU STAGELLA

Anu Mattila on huomannut, että nuoret aikuiset kaipaavat yhdessä olemisen tilaa. – Kaupungin nuorisotyö tarjoaa paikkoja ja tekemistä lapsille ja teineille, mutta nuorille aikuisille kokoontumispaikkoja on vähemmän. Ohjaamo Stagen ovet ovat kuitenkin auki ja moniammatillinen työntekijäjoukko on heitä jeesaamassa. Maanantai-iltaisin Ohjaamolla on lisäksi nuorten avoimen olemisen tila ja vapaaehtoisten Walk in -terapia. – Silloin täällä ei koskaan ole isoja sakkia koolla, muttei myöskään tarvitse olla yksin. Täältä löytyy tekemistä, mutta pakko ei ole aina puuhaillakaan. Jännittää ei tarvitse, lupaa Mattila. Walk in -terapia voi toimia nuorelle nopeana keskusteluapuna ja päänsä avauksena tai kannatella häntä varsinaisen terapian alkamista odottaessa.

Vapaaehtoinen Petri Siren ja Ohjaamon yksilövalmentaja Anu Mattila Walk in -terapiatiloissa.

OHJAAMO SAI OMAN PSYKKARIN

Kaikkien alle 30-vuotiaiden hämeenlinnalaisien oma paikka, Ohjaamo Stage, on juuri saanut tiimiinsä Psykkarin, hyvinvointivalmentaja **Päivi Saarisen**. – Psykkari tukee nuorten mielen hyvinvointia, sosiaalisia suhteita ja arjen hallintaa. Hän ei paikkaa yhteiskunnan terapeuttia, vaan toimii tukena, iloitsee Anu Mattila Ohjaamoon saadusta lisäresurssista ja moniammatillisuuden laajentumisesta.

Psykkari tarjoaa ryhmävalmennusten lisäksi, 1–7 kerran yksilövalmennusta. Hän auttaa avaamaan umpisolmuja: näköalatomuutta, heikkoa itsetuntoa tai voimattomuutta rakentaa omaa elämää. Yhdessä etsitään tavoitteita ja polkua tulevaisuuden unelmiin. – Ohjaamolle nuoret aikuiset ovat aina tervetulleita. www.ohjaamot.fi

Immanuel Pax toteuttaa Valoilmiö-festivaalille kaksi teosta. Kuvassa näkyvä Turvallisuuden tila projisoidaan kirkon etuseinään ja Trespassing sivuseinään.

VALOILMIÖ KUTSUU VALON ÄÄRELLE

Hämeenlinna saa tänä syksynä uuden festivaalin, Valoilmiö-kaupunkitapahtuman. Tapahtuman valoteosten suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuu noin 1000 lasta ja nuorta.

Teksti Minna Haveri
Kuvat Immanuel Pax,
Flowers of Life

Tapahtuman tuottaa Kulttuurikeskus ARX, jossa on jo toista vuotta kiinnitetty erityistä huomioita lasten ja nuorten osallisuuden kehittämiseen. Idean äiti on lastenkulttuurikoordinaattori **Laura Kauppinen**, joka vuoden alussa heit-

ti työyhteisölleen idean valotaidetapahtumasta vuoden pimeimpään aikaan, Lasten oikeuksien viikolla ja erityisesti lapsia osallistaen.

Keväällä SKR:n Hämeen rahasto myönsi festivaalille kaksivuotisen kärkihankeavustuksen, mikä vauhditti idean siirtymistä käytäntöön. Valoilmiön vastaava tuottaja **Riikka-Leena Puistola** toteaa, että aivan

uudenlaisen festivaalin tuottaminen on mielenkiintoista ja innostavaa, mutta myös haastavaa tiukan aikataulun vuoksi. Käytännössä Valoilmiötä alettiin rakentaa vasta elokuussa, kun Hippalot-festivaali oli ohi.

Valoilmiö-festivaalin teokset sijoittuvat Hämeenlinnan torin ja Verkatehtaan väli- maastoon muodostaen koko perheen ulkoiluun kannustavan kävelyreitit. Esimerkiksi

Raatihuone, Lääninhallitus ja kirkko saavat tapahtuman ajaksi uuden ilmeen. Yksi teoksista sijaitsee Linnanpuistossa ja uimahalli valaistaan. Yksi teoskokonaisuus on Rengossa terveyskeskuksen ja seurakuntatalon välisessä puistossa.

Valotaidetähtien **Immanuel Paxin** ja taiteilijakollektiivi **Flowers of Lifen** rinnalla Valoilmiössä nähdään 16 ulko- ja sisätiloihin sijoittuvaa teosta, joiden suunnitteluun lapset ja nuoret ovat osallistuneet. Festivaalin teoksia ovat tekemässä Aimokoulu, Kaurialan lukio, Harrastus ihan lähellä -ryhmät, Hämeenlinnan teatteri sekä useat koululuokat ja varhaiskasvatus- ja perhepäivähoitoryhmät. Festivaalin pääyhteistyökumppani on **Showtekniikka Torvinen**.

Satojen lasten kanssa teoksia työpajailut **Auni Tuovinen** korostaa, että lapsilla ja nuorilla on yhtäläinen oikeus kaupunkikulttuuriin kuin aikuisillakin. Siitä huolimatta useimmat tapahtumat suunnataan

aikuisyleisölle. Kun painotetaan lasten ja nuorten näkökulmaa, saadaan aikaiseksi tapahtumia, joista nauttivat ikään katsomatta kaikki.

-Eräs lapsi hoksasi, että hänen uv-valossa hohtava taideteoksensa on kuin sisäinen disko. Toinen lapsi kysyi, olenko minä taikuri, kun saan teokset hohtamaan. Tällaisin silmin tahdon itsekkin festivaalin valoteoksia katsella, Tuovinen kertoo.

KAIKKI OVAT Tervetulleita TYÖPAJOIHIN

ARXilta on paljon kaivattu työpajatoimintaa myös aikuisille. Festivaali-iltoina tämä toteutuu, sillä Valoilmiön pajoihin ovat tervetulleita kaikenikäiset kaupunkilaiset. Raatihuoneenkatu 9-11 tyhjässä liiketilassa sijaitsevasta Pop-up galleriasta löytyy festivaali-iltoina teosinstallaatioiden lisäksi kaiken ikäisille avoimia, maksuttomia työpajoja.

Tuliryhmä Flamma järjestää Rengossa festivaaliperjantaina työpajoja ja esityksiä. Lauantaina Hämeenlinnan torille festivaalitunnelmaa luovat **Lumina Productionsin** valotelälvöittäjät, **TR-studion** tanssiesitykset ja erilaiset työpajat.

VALOA VIISAASTI

Valoilmiö-festivaalin tuotantoa varjostaa huoli sähkönkulutuksesta. Korona-aikana lapset ja nuoret ovat joutuneet luopumaan niin monista tapahtumista ja kulttuuripalveluista, että tapahtuma halutaan vallitsevasta tilanteesta huolimatta järjestää. Valoilmiö juhlistaa valoa ja yhteisöllisyyden merkitystä, mutta nostaa myös esille ajatuksen valoviisaudesta. Valoviisautta on se, että emme tuhlaa sähköä, ei kotona eikä tapahtumassa. Kun kokoonnumme valojen äärelle tekemään ja kokemaan yhdessä, muistamme tapahtumaan lähtiessä sammuttaa kodin valot ja turhat sähkölaitteet. www.kulttuurikeskusarx.fi/valoilmio

Lauantaina 19.11. nähdään Hämeenlinnan torilla Unia-ryhmän valotelälvöittäjiä.

HÄMEENLINNALAIS- VAUVAT SAAVAT VAUVAPAKETIN

Teksti ja kuva *Sarina Pulkka*

Vauvapaketti on Hämeenlinnan taidemuseon ja Kulttuurikeskus ARXin yhteinen lahja hämeenlinnalaisille vauvaperheille. Lahja on tervetulotoivotus vauvaperheille taiteen ja kulttuurin pariin. Samalla kannustetaan käyttämään taidemenetelmiä varhaisen vuorovaikutuksen tukena jo raskausaikana.

Vauvapaketista löytyy museoiden vuosikortit, joilla vanhemmat pääsevät ilmaiseksi taidemuseon lisäksi kaupunginmuseon kohteisiin vuoden ajan. Alle 18-vuotiailla on museoihin muutenkin ilmainen sisäänpääsy.

Kulttuurikeskus ARXin järjestämä toiminta on aina maksutonta. Ensimmäisen ikävuoden aikana vauvat viihtyvät Taideamuseissa, jotka kokoontuvat ARX-talossa tiistaisin ja torstaisin klo 10-12. Vauvapaketti sisältää tarkemmat esittelyt taidemuseon näyttelyistä ja ARXin palveluista.

VAUVAVIIKKOON KOOTTU OHJEITA JA VINKKEJÄ

Keskeinen osa Vauvapakettia on vauvaviikko, johon on koottu erilaisia ohjeita ja vinkkejä. Helposti lähestyttävissä ohjeis-

sa vinkataan kuinka vauvaan voi luoda vuorovaikutussuhdetta taidemenetelmien avulla jo raskausaikana ja jatkaa vauvan syntymän jälkeen. Täytettävää vihkoo voi käyttää vauvakirjan liitteenä ja sieltä voi poimia omalle perheelle sopivat ohjeet. Vihkon tehtävät sopivat vauvalle ja vauvan vanhemmille sukupuolesta riippumatta ja kokonaisuus on suunniteltu mahdollisimman monipuoliseksi.

Vauvapakettiin kuuluu mobilemainen koriste, jossa on voimakkaat värikontrastit. Koristeen voi kiinnittää paikkaan, josta vauva näkee sen ja voi seurata mobilen liikettä katseellaan. Koko Vauvapaketin visuaalinen ilme liittyy Hämeenlinnan taidemuseon kokoelmassa oleviin Maija Isolan teoksiin.

UUONNA 2023 ON AIHETTA JUHLAAN

Vuonna 2023, jolloin Vauvapakettia aletaan jakaa, juhlietaan Hämeenlinnan kaupungin UNICEFin lapsiystävällinen kunta –tunnustusta, joka täyttää 10 vuotta. Vuonna 2023 Kulttuurikeskus ARX juhlii 20-vuotista lastenkulttuurityötä.

Vauvapakettia jaetaan vuoden 2023 alusta alkaen Hämeenlinnan neuvoloiden kautta. Ensimmäistä lastaan odottavat perheet saavat paketin raskausviikolla 28 ja uudelleen synnyttävät viikoilla 30 tai 32 riippuen neuvolan ajankohdasta.

Taidemuseo on saanut Vauvapakettia varten museoviraston avustuksen ammatillisesti hoidettujen museoiden innovatiivisiin hankkeisiin. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee Kulttuurikeskus ARXin kulttuurikasvatussuunnitelmaa Kulttuuripolkua, jonka osana neuvolayhteistyötä ja Vauvapakettia kehitetään.

Hämeenlinnan kaupunki tulee jatkossa jakamaan vauvapakettia vuosittain kaikille hämeenlinnalaisille syntyville vauvoille.

Teokset
avoinna
17.-19.11.
klo 18-22

1 **TRESPASSING** | Immanuel Pax
Hämeenlinnan kirkko

2 **Turvallisuuden tila** |
Immanuel Pax
Hämeenlinnan kirkko

3 **Päijäläisiä | Vauva- ja
taaperoryhmä**
Lääninhallitus

4 **Pala metsää | Aiomokoulu**
Hämeenlinnan tori

5 **Pop-up galleria**
Raathuonekatu 9-11

6 **Katsprei | HÄX-työryhmä**
Raathuone

7 **Valoleikkipuisto** (avoinna 18-20)
Ystäväydenpuisto

8 **Ruska | Artinen, Saarinen &
Sarre**, Hämeenlinnan uimahalli

9 **Sphere of Creation | Flowers of
Life**, Pineelanpuisto

10 **Valoinstallaatio | Lyseon koulun
7E ja Veikko Pulli**
Hämeenlinnan teatterin
päänäyttämön aula

11 **Pesäpuu | Aiomokoulu**
Taidemuseon piha

12 **Kaleidoskooppi-installaatio**
ARX-kellari

13 **Valovalokuvia ja Valoleikki-
työpaja** (avoinna 18-20)
Galleria ARX

14 **NOUT | Showteknikka** Torvinen
Linnanpuisto

15 **Glowing Meadow | Flowers of Life**
Hinkalostentie 1, Renko

Toiminnalle toivotaan jatkoa

KESÄKADULLE OLI TILAUS

Teksti Veera Antikainen
Kuva Miika Kangasniemi

Hämeensaaren Kesäkatu -kokeilu tavoitti kesän aikana lähes 5000 kävijää ja tapahtumia alueella oli yhteensä 172. Kaupungin omista toimijoista Kesäkadulle tuottivat toimintaa Kulttuurikeskus ARX, HÄX, nuorisopalvelut sekä Matinkulman kodit ja Virvelirannan päivätoiminta.

Kokeilun tavoitteena oli luoda Hämeensaaresta yhteinen olohuone keskustan läheisyyteen. Paikka, jossa voi järjestää omia tapahtumia, jossa on uimaranta, lava, matkaparkki ja nuorille toimintaa – ja tehdä tämä mahdollisimman helpoksi. Kesäkatua

Värikäs Kesäkeidas houkutteli istuskelemaan ja nauttimaan kesästä.

varten luotiinkin oma, kevyempi lupamennettely, käytännössä yksinkertainen tapahtumailmoituslomake verkkosivuille.

Tapahtumien tuli tulla kaikille avoimilla ja poliittisesti sitoutumattomilla. Kesäkadun lavalla nähtiin kesän aikana monenlaisia esityksiä rumpuimprosta lähilauluihin ja salsatunteihin.

ARXIN JA HÄXIN KESÄKONTIT VETIVÄT VÄKEÄ LÄPI KESÄN

Kulttuurikeskus ARXin kesäkontti tarjosi maksutonta taidetekemistä lapsille ja perheille taideammattilaisten ohjaamana. Kontti oli auki neljänä päivänä viikossa ja joka viikko järjestettiin vaihtuva ohjattu taidetyöpaja, jonka lisäksi kesäkontilla oli koko kesän jatkuvaa nonstop-tekemistä kuten kuvataiteilua, vesileikkejä, puutarhahoitoa ja pihapelejä. Kesän aikana kontilla vieraili yhteensä huikeat 2615 kävijää!

HÄXin kesäkontti sijaitsi Skeittipuiston alueella. HÄX järjesti kesän aikana monitaiteisia työpajoja ja erikokoisia tapahtumia keikoista skeittikisoihin. Kontti tavoitti kesän aikana 1525 kävijää. Cledoksen keikka alkukesästä oli yksittäisistä tapahtumista selkeästi suosituin.

PIHA-NUPA JÄRJESTI TOIMINTAA NUORTEN EHDOKKAILLA

Nuorisopalvelut tuottivat Kesäkadulle Piha-nupa toimintaa. Piha-nupa oli ulkona toimiva nuorisotila, jossa nuoret saattoivat vapaasti hengaila, kuunnella musiikkia ja tulla ja mennä mielensä mukaan. Piha-nupan nuorisotyöntekijä suunnitteli kesän toimintaa yhdessä Kesäkadulle palkattujen viiden kesätyöntekijän kanssa sekä toimintaan osallistuneiden nuorten kanssa. Suosituimmaksi puuhaksi osoittautui koripallo ja magneettikalastus.

KESÄKEIDAS HOUKUTTELI

Matinkulman kodit tuottivat yhdessä Virvelinrannan kanssa Kesäkadulle Kesäkeidasta, jossa pääsi vapaasti hoitamaan mm. kasveja ja kukkia. Päävastuu kesäkeidasta hoidosta oli Matinkulman kodeilla, jonka asukkaat olivatkin innolla mukana Kesäkadun toiminnassa. Värikäs keidas houkutteli hyvin myös ohikulkijoita ja loi viihtyisyyttä Kesäkadulle.

TOIMINNALLE TOIVOTAAN JATKOA

Palaute Kesäkadusta oli pääosin hyvin positiivista. Eniten kritiikkiä sai lavan sijainti, joka oli hyvin tuulinen. Kiitosta sai sen sijaan toimintojen monipuolisuus, rannan kahvila sekä ilmaiset sunnuntaikirppikset. Monissa palautteissa kiiteltiin erityisesti oman toiminnan järjestämismahdollisuutta ja toivottiin kovasti, että samanlainen toiminta jatkuisi myös tulevina vuosina. Jatkoa ajatellen palautteissa toivottiin lisää koko perheelle suunnattua toimintaa, laajempaa ruokatarjontaa, livemusiikkia, enemmän erilaisia tapahtumia ja jatkoa ilmaisille kirppiksille.

Hämeensaaren Kesäkatu oli Hämeenlinnan kaupungin kokeiluhanke, joka sai rahoitusta Ympäristöministeriön Kestävä kaupunki –ohjelmasta. Kaupunkirakenteen rooli oli merkittävä alueen infran rakentamisen mahdollistamisessa ja toteuttamisessa.

KOHTI KESTÄVÄÄ AULANKOAA

Teksti Tiina-Maria Manninen
Kuva Miika Kangasniemi

Kohti kestävä Aulankoa –hankkeen toimenpiteet on saatu pääosin valmiiksi. Luontoliikuntakeskuksen pysäköintialueen laidalle on asennettu digitaalinen opaste, josta löytyy mm. Aulangon alueen reitit, nähtävyydet ja palvelut. Uusimpana reittinä on opastettu maastopyöräreitti Aulangonjärven itäpuolella. Reitti on pituudeltaan noin seitsemän kilometriä ja sen lähtöpaikat ovat Aulangon Luontoliikuntakeskuksella sekä Kihtersuolla.

Luontoliikuntakeskuksen pysäköintialueen järjestely saatiin valmiiksi jo aiemmin, kuten myös alueelle tehty pieni leikkipaikka ja helppokulkuinen metsäpolku Luontoliikuntakeskuksen lä-

himaastoon. Lisäksi alueella on uusi kaikkien käytössä oleva käymälä, joka on auki joka päivä klo 7 – 21. Avantouintipaikan pukeutumistilat uusitaan keväällä 2023.

Sibeliuksen Metsään on tehty hakepäällysteinen polkureitti, joka muodostaa rengaslenkin jo olemassa olevien reitien kanssa. Polkureitin varrelle lisättiin myös opasteita, jotka ovat osa Sibeliuksen Metsän opastekokonaisuutta. Lisäksi uusittiin Kihtersuon venerannan pitkokset, joiden puiset rakenteet korvattiin kestäväällä ja huoltovapaalla metallisella rakenteella. Kohti kestävä Aulankoa -hanke on rahoitettu osin ympäristöministeriön kansallisten kaupunkipuistojen kunnostus- ja kehittämishankkeisiin myönnettyllä rahoituksella.

KESÄ TOI LIKI MILJOONA KÄVIJÄÄ

Teksti Tanja Mäki-Kulmala
Kuva Miika Kangasniemi

Kotimaan matkailun suosio jatkui vahvana ja toi Hämeenlinnaan kesän aikana liki miljoona kävijää sekä 105 miljoonaa euroa kokonaismatkailutuloa. Hämeenlinnan kesämatkailusta kerättiin reaaliaikaista dataa Salmi Platform -analytiikkatyökalun avulla nyt toista kertaa. Hämeenlinnassa vieraili kesän aikana 979 772 matkailijaa, joista päiväkävijöitä oli 325 045 henkilöä. Yöpymisä oli kesän aikana yhteensä 654 727 kappaletta. Luvussa on huomioitu myös mökkeilijät sekä sukulaisten/tuttavien luona yöpyjät. Myös majoituskohteiden käyttöasteet nousivat yli koronapandemiaa

edeltävän tason. Hämeenlinnaan saapuvista matkailijoista merkittävä osa tulee pääkaupunkiseudulta sekä ympäröivistä isoista kaupungeista ja kunnista Etelä-Suomen alueelta.

Kokonaismatkailutulot Hämeenlinnaan kertyi kesän ajalta 104 966 353€ (vuonna 2021/92 837 519€). Keskimääräinen matkailutulo oli 107,13€/hlö (vuosi 2021/89,32€/hlö). Suhteessa eniten rahaa käyttävät päiväkävijät.Matkailijoiden

kokonaistyytyväisyys nousi hitusen edellisestä ja oli 8,25 (vuonna 2021/8,1). Hämeenlinnaa ollaan myös valmiita suosittelemaan matkailukohteena.

Edellisvuoden tapaan erityisen tyytyväisiä oltiin Hämeenlinnan kauneuteen, siisteyteen sekä lämminkäiseen palveluun. Positiivista palautetta keräsivät myös Hämeen linna ja Vankila, luonto- ja kulttuurikohteet, puistot istutuksineen, ravintolat, rantareitti sekä hyvät ja edulliset parkkipaikat. Eniten tyytymättömyyttä aiheuttivat liikkeiden lyhyet aukioloajat. Selkeästi toivotuin lisäpalvelu oli pyörävuokraus sekä luonto-, pyörä- ja melontareitit ja niiden viestintä.

HÄMEENLINNAN METSÄT OVAT MONIKÄYTTÖMETSIÄ

Uusi metsäohjelma on yhteinen ymmärrys kaupungin metsien hoidosta.

Teksti Sirpa Silmäri
Kuva Miika Kangasniemi

Hiilineutraali Hämeenlinna 2035 -ohjelman pitkässä toimenpidesuunnitelmassa on omat odotuksensa myös kaupungin metsien hoidolle.

Tähän saakka kaupungin noin 5 800 hehtaarin metsäomaisuutta on hoidettu lakien, sertifiointikriteerien ja hyvän metsänhoidon suositusten mukaisesti taloudellisia, sosiaalisia ja ekologisia arvoja huomioiden. Viheralueohjelmassa on ollut tavoitteet rakennettujen puistojen ja metsien hoidolle. – Parhaillaan koottavassa kaupungin metsäohjelmassa määritellään ja kirjataan ylös pitkän tähtäimen periaatteet ja linjaukset, joilla Hämeenlinnan kaupungin metsiä hoidetaan. Pääteemoina mukana ovat luonnon monimuotoisuus, hyvinvointi- ja virkistysarvot, metsien terveys ja turvallisuus, metsien merkitys hiilivarastona ja hiilensito-

jana sekä metsien taloudellinen merkitys, toteaa luonnonhoitopäällikkö **Kaarina Aulin**.

Yksi uutta metsäohjelmaa käytännössä työkseen toteuttavista on metsätalouden sinööri **Leena Väisänen**.

– Metsät kannattaa pitää kasvukuntoisina, sillä kasvava metsä sitoo hiiltä parhaimmin. Vanhenevassa metsässä kasvu hidastuu ja pysähtyy, tähdentää Väisänen.

TALOUSMETSISSÄKIN VIRKISTYTÄÄN

Uudessa metsäohjelmassa linjataan myös kaupungin pidemmän aikavälin puunmyyntitasoa.

Puunmyynnin tuotto-odotukset vaihtelevat vuosittain noin 700 000 ja miljoonan euron välillä. Ensi vuodelta kaupunki odottaa noin 850 000 euron puunmyyntituloja. Taajamametsiin ei kohdistu samanlaista taloudellista tuotto-odotetta kuin talousmet-

siin. Lähimetsien hoito lähtee metsien terveydestä ja siitä, että ne saadaan pysymään elinvoimaisina, monimuotoisina ja viihtyisinä.

– Vaikka asutuksen lähimetsillä on virkistyskäyttöä eniten, kyllä talousmetsissäkin esimerkiksi marjastetaan ja sienestetään. Minusta kaikki metsät ovat monikäyttömetsiä, luonnehtii Aulin.

LIIAN PALJON VASTAKKAINASETTELUA

Kaupungin metsäomaisuudesta noin kymmenen prosenttia on suojeltua. Lisäksi metsänhoidossa tehdään paljon monimuotoisuutta tukevia luonnonhoidon toimia, jätetään esimerkiksi lahopuuta ja riistatieteitä, huomioidaan arvokkaat elinympäristöt sekä lisätään puulajien monipuolisuutta.

– Suojelun ja talouden kesken on liian paljon vastakkainasettelua. Monessa kohtaa monimuotoisuutta tukevia toimia pysty-

tään tekemään ja samalla hyödyntämään metsiä. Toki painotukset vaihtelevat eri alueilla. Puhtaasti suojelualueilla lähtökohtana on, että vaalitaan kunkin alueen erityispiirteitä. Moni asia kulkee käsi kädessä, huomauttaa Väisänen.

Myös Aulin vakuuttaa Hämeenlinnassa pystyttävän saamaan metsistä taloudellista tuottoa ja vaalimaan niiden virkistys- ja suojeluarvoja sekä monimuotoisuutta.

Metsäohjelmaa koostetaan syksyn aikana ja se tulee päättäjille hyväksyttäväksi talven mittaan.

”KÄYN RAUHOITTUMASSA”

Kaupungin teettämään metsäkyselyyn saatiin 281 vastausta. Pääosa vastaajista oli naisia. Ikäryhmittäin vastaajat jakautuivat tasaisesti.

Metsässä käytiin mm. ulkoilemassa, havainnoimassa luontoa, marjastamassa ja sienestämässä, liikkumassa, ulkoiluttamassa koiraa, valokuvaamassa, metsästä-mässä. Monessa vastauksessa toistui, että metsään mennään rauhoittumaan ja keräämään voimavaroja arkeen. Eniten toivottiin uusia reittejä sekä tietoa metsistä karttapalveluun. Lisäksi toivottiin penkkejä ja levähdyspaikkoja sekä lisää opasteita.

www.hameenlinna.fi/metsat

KOMPOSTOINTI ON YMPÄRISTÖTEKO

Uusi jätelaki edellyttää ilmoitusta jätehuoltoviranomaiselle

Kun kodissa syntyvä biojäte kompostoidaan, valmistuu multaa puutarhanhoitoon ja ravinteet saadaan hyötykäyttöön ja biojätteen määrä sekajätteen joukossa vähenee. Kun biojätettä eli eloperäistä keittiö- tai elintarvikejätettä kompostoidaan, tulee tehdä ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle. Pelkän puutarhajätteen kompostoinnista ei tarvitse ilmoittaa.

Ilmoituksen voi tehdä sähköisellä lomakkeella verkkosivulla kolmenkierto.fi. Lomake ei vaadi vahvaa tunnistautumista. Kiertokapula Oy:n 13 osakaskunnan alueella jätehuoltoviranomaisena toimiva jätelautakunta Kolmenkierto odottaa saavansa asukkailta syksyn aikana useita tuhansia kompostointi-ilmoituksia.

Ilmoituslomakkeella voi myös pyytää jäteastialle pidempää tyhjennysväliä ja nämä pyynnöt välitetään Kiertokapulalle. Asiakas saa Kiertokapulasta tiedon, kun tyhjennysväli muuttuu.

MILLAINEN KOMPOSTORIN PITÄÄ OLLA?

Kompostointi on tärkeää hoitaa asianmukaisesti, ettei pihapiiriin ilmesty haittaeläimiä, kuten rottia tai muita jyrssiä. Käytännössä kompostorissa ei saa olla yli seitsemän millimetrin rakoja.

Taajamassa kompostorin pitää olla lämpöeristetty. Lämpöeristettyjä kompostoreja myydään rautakaupoissa nimellä lämpökompostori. Taajaman ulkopuolella biojätettä saa kompostoida lämpöeristämättömässä kompostorissa.

Kompostorin pitää olla niin iso, että se riittää kodin biojätteelle. Mitoituksessa pitää ottaa huomioon kompostoitumisen vaatima aika. Kompostitilaa on hyvä varata noin 50-100 litraa/henkilö/vuosi.

Biojätteiden kompostointi onnistuu ympäri vuoden.

www.kolmenkierto.fi/kompostointi

HÄMEENLINNAN PÄÄKIRJASTO ON VIIDEN TÄHDEN KIRJASTO

Teksti Erika Kallinen
Kuva Miika Kangasniemi

Library Ranking Europe (LRE) vierailee Euroopan yleisissä kirjastoissa, arvioi ja havainnoi niiden palveluita asiakkaan näkökulmasta hyödyntäen mystery shopping-menetelmää. Hämeenlinnan pääkirjasto sai vierailusta arvosanakseen viisi tähteä.

Hämeenlinnan pääkirjaston sijaintia Vanajaveden läheisyydessä kehutaan arviossa upeaksi, näkymää Hämeen linnaan vaikuttavaksi ja kirjastoa ympäröivät puistot on huomioitu positiivisesti.

Huomiota saivat pääkirjaston modernisoidut tilat ja kaksi sisäänkäyntiä. Pääsisäänkäynnin kehutaan luovan hyvän yleiskuvan kirjastotilaan. Hyvinä tilaratkaisuna pidetään myös sitä, että osa kirjakokoelmasta on asiakkaille avoimessa varastossa, Jemmassa. Musiikkiosaston nuottikokoelmaa kehuttiin erityisen suureksi.

Kaiken kaikkiaan Hämeenlinnan pääkirjaston sijainti, pitkät aukioloajat, monipuolinen mediakokoelma sekä palvelu- ja tapahtumatarjonta on arvioinnin mukaan laadukkaalla tasolla.

OMATOIMIKIRJASTOSSA VOIT ASIOIDA SILLOIN KUN SINULLE SOPII

Palveluaikojen ulkopuolella käytettäviä omatoimikirjastoja ovat pääkirjasto sekä Hauhon, Kalvolan ja Nummen kirjastot. Esimerkiksi pääkirjasto on avoinna omatoimikäytön ansiosta klo 6-22.

Omatoimikirjastoon kirjaudutaan kirjaston ulko-oven läheisyydessä olevalla lukijalaitteella. Lukijaan laitetaan Vanamo-kirjastokortti ja näppäillään kirjastokortin nelinumeroinen tunnusluku, joka on sama kuin esimerkiksi verkkokirjastossa ja lainausautomaateilla.

Asiointi tapahtuu täysin itsepalveluna. Omatoimiaikana voi lainata ja palauttaa aineistoa automaateilla, lainata varattua aineistoa, lukea lehtiä ja työskennellä. Käytössä ovat kirjaston tilat, aineistot, asiakastietokoneet, skannausmahdollisuus ja avoin langaton verkko.

Palvelut, jotka edellyttävät henkilökuntaa, kuten maksujen maksaminen, tulostus, kopiointi ja uuden asiakkaan rekisteröinti, eivät ole käytettävissä omatoimiaikana. Alle

15-vuotiailta vaaditaan huoltajan allekirjoittama sopimus omatoimikirjaston käyttöön.

LUE LEHTIÄ MAKSUTTA KOTISOHVALTA

Kirjastokortilla pääsee lukemaan useiden lehtien digitaalisia näköisversioita kotoa käsin. Kirjautumiseen tarvitaan vain Vanamo-kirjastokortin numero ja sen nelinumeroinen tunnusluku.

Kotimaisia aikakauslehtiä on luettavissa eMagz-palvelussa. Palvelussa harmaalla olevaa lehteä voi ehdottaa hankittavaksi kirjastoon suoraan palvelun kautta.

Kansainvälisessä PressReader -lehtipalvelussa pääsee lukemaan sanomalehtiä ja aikakauslehtiä runsaasta valikoimasta yli 120 maasta 60 eri kielellä. PressReaderista on myös näppärä sovellus, jonka voi ladata käyttöön ilmaiseksi oman laitteen sovelluskaupasta.

vanamo.finna.fi

INFLUENSSA- ROKOTUKSET KÄYNNISTYVÄT

Samalla käynnillä yli 65-vuotiaille ja riskiryhmille koronan tehosterokotus

Teksti Heli Haapala
Kuva Miika Kangasniemi

Influenssarokotuksia annetaan ajanvarauksella viikosta 46 alkaen Hämeenlinnan terveysasemilla (Viipurintien, Lammin, Hauhon, Rengon ja Kalvolan terveysasemat).

KETKÄ SAAVAT MAKSUTTOMAN INFLUENSSAROKOTUKSEN?

Maksuttoman influenssarokotuksen saavat ne, joiden terveydelle influenssa aiheuttaa oleellisen uhan tai joiden terveydelle influenssarokotuksesta on merkittävää hyötyä:

- sosiaali- ja terveydenhuollon sekä lääkahuollon henkilöstö ja opiskelijat, jotka osallistuvat potilaiden ja asiakkaiden välittömään hoitoon tai huoltoon
- raskaana olevat naiset
- alle 7-vuotiaat
- kaikki 65 vuotta täyttäneet
- sairautensa tai hoitonsa vuoksi riskiryhmiin kuuluvat
- vakavalle influenssalle erityisen alttiiden henkilöiden lähipiiri
- henkilöt, jotka asuvat tai oleskelevat pitkäaikaisesti laitospaikoissa
- varusmiespalveluksensa aloittavat miehet ja vapaaehtoisen asepalveluksen aloittavat naiset

Henkilö, joka ei kuulu riskiryhmään, voi ostaa rokotteen reseptillä apteekista. Influenssarokotuksia annetaan syksyn aikana riskiryhmään kuuluville muun vastaanottotoiminnan yhteydessä sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan vastaanotoilla. Koronarokotuksia annetaan vain ajanvarauksellisissa joukkorokotuspäivissä.

YLI 65-VUOTIAILLE JA RISKIRYHMILLE KORONAN TEHOSTEROKOTUS SAMALLA KÄYNNILLÄ INFLUENSSAROKOTUKSEN KANSSA

Tänä syksynä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) suosittelee uutta koronan tehosterokotusta kaikille 65 vuotta täyttäneille, 18 vuotta täyttäneille lääketieteellisiin riskiryhmiin kuuluville sekä voimakkaasti immuunipuutteisille 12 vuotta täyttäneille. Koronan tehosterokotteen saa samalla käynnillä influenssarokotuksen kanssa. Molemmat rokotukset saadaksesi tarvitsee varata vain yksi rokotusaika.

Näihin ryhmiin kuuluva voi ottaa tehosterokotteen, kun edellisestä rokotuksesta tai taudin sairastamisesta on kulunut vä-

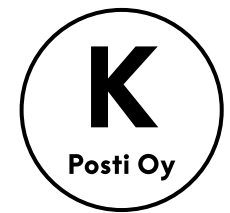
hintään kolme kuukautta riippumatta siitä, kuinka monta rokotetta on aiemmin saanut tai kuinka monta kertaa on sairastanut koronan.

Koronan tehosterokotteena käytetään uutta omikronvirukselta suojaavaa varianttirokotetta. Uuden tehosterokotteen voivat saada lisäksi ne 60–64-vuotiaat, joilla ei ole suositeltua neljää annosta vielä, kun rokotteet ja sairastamiset lasketaan yhteen. Myös ne 18–59-vuotiaat, joilla ei ole vielä hankittuna suositeltua kolmea annosta, kun rokotteet ja sairastamiset lasketaan yhteen, voivat saada tehosterokotteen. Kotihoidon asiakkaat saavat influenssa- ja koronatehosterokotteet kotihoidon kautta.

AJANVARAUS ROKOTUKSEEN

Rokotukseen pitää varata aika. Aikoja on jo nyt varattavissa. Nettiajanvarauspalvelussa ei tarvita vahvaa tunnistautumista ja palvelussa on helppo asioida myös läheisen puolesta.

Nettiajanvarauksen osoite on nettiaika.fi/HMLrokotukset Rokotusten ajanvarauspuhelimien numero on 03 6219 893.

Posti Green

KYSYTYIMPIÄ PUHELINNUMEROITA

Huom! Hämeenlinnan kaupunki välittää edelleen/siirtymäkauden ajan Kanta-Hämeen hyvinvointialueen puhelut. Palveluiden puhelinnumerot säilyvät siirtymäkauden ajan ennallaan. Hyvinvointialueelle Hämeenlinnasta siirtyvien palveluiden sisällöt ja tiedot löytyvät edelleen/siirtymäkauden ajan kaupungin verkkopalvelusta osoitteesta www.hameenlinna.fi.

Puhelinvaihte 03 6211

Palvelupiste Kastelli 03 621 3370

Kaupunkirakenteen asiakaspalvelu
03 621 2310

Ikäihmisten palveluohjaus:

ALUE 1 Keskusta ja Kalvola 03 621 6710

ALUE 2 Eteläinen ja pohjoinen
kantakaupunki 03 621 6720

ALUE 3-4 Läntinen, itäinen ja kaakkoinen
kantakaupunki, Renko 03 621 6730

ALUE 5 Ydin Häme 03 621 6740

Alueiden soittoaajat: ma, ke, pe 9-10, ti, to
12-13

Asiakasohjausyksikkö, laskutus, ma-
to 9-10, 03 621 2487

SAS-palveluohjaus, ma,ke,pe 9-11, ti, to
12-13, 03 621 2686

Ikäihmisten sosiaalityö, ma-to 9-10
03 621 2687

Vammaispalvelut, ma, ke 14-15, to 9-10
03 621 3232

Terveyspalvelut, vaihte 03 621 9000

Terveysasemien ajanvaraus:

Viipurintie

- Tiimi 1 (A-KOS) 03 621 9185

- Tiimi 2 (KOT-PUK) 03 621 9165

- Tiimi 3 (PUL-Ö) 03 621 9881

Hauho 03 621 9140

Idänpää 03 621 914

Jukola 03 621 9150

Kalvola 03 621 9160

Lammi 03 621 9130

Ojoinen 03 621 9170

Renko 03 621 9175

Hammashoidon keskitetty ajanvaraus
03 621 9100

**Korona- ja influenssarokotteen ajanva-
raus** 03 621 9893

Sosiaalipalvelujen neuvonta, ma, ti,
to, pe 9-12, ke 13-15, 03 621 3303

**Kanta-Hämeen sosiaali- ja kriisipäi-
vystys** 24/7, 03 621 7100

Lähisuhdeväkivaltatyö 03 621 7300

**Lapsiperheiden palvelutarpeen ar-
viointi**, ma 10-12, ti 13-15, to 10-12
03 621 2115

**Varhaiskasvatus ja perusopetus,
palveluohjaus**,
ma 12-15, ke 9-12, to 12-15, 03 621 4880

Hämeenlinnan Liikuntahallit Oy
asiakaspalvelu 03 621 2558

**Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy asia-
kaspalvelu** 03 621 227

Laatuviat 03 621 2225

Vesijohtoviat 03 621 3717

Viemäriveriat 03 621 3720

Laskutus 03 621 3772

Jätelautakunnan asiakaspalvelu,
ma-pe 9-11 03 621 4197

Kaupunginkirjasto, asiakaspalvelu
03 621 2612

Hauhon kirjasto - palvelupiste
03 621 3615

Kalvolan kirjasto - palvelupiste
03 621 3615

Lammin kirjasto - palvelupiste
03 621 3634

Rengon kirjasto - palvelupiste
03 621 3641

Kaupunginmuseo

Sibeliuksen syntymäkoti 03 621 2755

Palanderin talo 03 621 2967

Museo Skogster 03 621 2979

Taidemuseo 03 621 2669, 03 621 3017

**Pysäköinninvalvonnan asiakaspal-
velu** ma-pe 10-12, 03 621 2568

pysakoinnivalvonta@hameenlinna.fi

Kaupunginarkisto 03 621 3397

Maahanmuuttoinfo 03 621 2557

www.hameenlinna.fi/yhteystiedot